

IESKATS
EIROPAS
SAVIENĪBAS
POLITIKĀ

Atbalsts
katastrofās un
konfliktos
cietušajiem,
aizsardzība
apdraudētajiem

Eiropas
Komisija

Humānā palīdzība un civilā aizsardzība

Eiropas humānā palīdzība reāli atvieglo visu to cilvēku grūtības, kas pasaulē ir piedzīvojuši dabas katastrofas un bruņotus konfliktus.

IESKATS EIROPAS SAVIENĪBAS POLITIKĀ

Šī brošūra ietilpst publikāciju sērijā, kurā izskaidrots, ko ES dara dažādās tās kompetencē ietilpstošās jomās, kādi ir šīs rīcības iemesli un rezultāti.

Publikācijas varat atrast internetā:

http://europa.eu/pol/index_lv.htm

<http://europa.eu/!bY34KD>

Kā darbojas Eiropas Savienība
12 jautājumi par Eiropu
ES izaugsmes veicināšanas stratēģija "Eiropa 2020"
Eiropas Savienības dibinātāji

Ārlietas un drošības politika
Banku darbība un finanses
Budžets
Cīņa pret krāpšanu
Digitalizācijas programma
Ekonomiskā un monetārā savienība un eiro
Energētika
Humānā palīdzība un civilā aizsardzība ✘
Iekšējais tirgus
Izglītība, apmācība, jaunatne un sports
Jūrlietas un zivsaimniecība
Klimata politika
Konkurence
Kultūra un audiovizuālā nozare
Lauksaimniecība
Migrācija un patvērumš
Muita
Nodarbinātība un sociālās lietas
Nodokļi
Paplašināšanās
Pārtikas nekaitīgums
Patērētāju aizsardzība
Pētniecība un inovācija
Reģionālā politika
Robežas un drošība
Sabiedrības veselība
Starptautiskā sadarbība un attīstība
Tieslietas, pamattiesības un līdztiesība
Tirdzniecība
Transports
Uzņēmējdarbība
Vide

SATURS

Kāpēc mums vajadzīga ES humānās palīdzības un civilās aizsardzības politika? Lai glābtu cilvēku dzīvības un aiztaupītu ciešanas	3
Kā ES ar to tiek galā? Atkarībā no vajadzībām	7
Ko ES dara? Pilda saistības	10
Kurp mēs dodamies? Vajadzību izpilde	15
Uzziniet vairāk!	16

Ieskats Eiropas Savienības politikā Humānā palīdzība un civilā aizsardzība

Eiropas Komisija
Komunikācijas ģenerāldirektorāts
Iedzīvotāju informācijas dienests
1049 Brisele
BEĻĢIJA

Manuskripts atjaunināts 2014. gada novembrī.

Vāks un attēls 2. lappusē: © Jupiterimages

16 lpp. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-42497-7
doi:10.2775/82211

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs,
2015. gads

© Eiropas Savienība, 2015. gads
Atļauts pavairot. Fotoattēlus drīkst izmantot vai
reproducēt tikai tad, ja saņemta atļauja, kas jālūdz tieši
no autortiesību īpašniekiem.

Kāpēc mums vajadzīga ES humānās palīdzības un civilās aizsardzības politika?

Lai glābtu cilvēku dzīvības un aiztaupītu ciešanas

Konfliktu un katastrofu ainas, kas vērojamas televizoru ekrānos un laikrakstos, liecina, ka pasaulē situācija veidojas arvien sarežģītāka un trauslāka. Dabas katastrofas un konflikti notiek aizvien plašākā mērogā, līdz ar to biežāk vajadzīga humānā palīdzība. Eiropas Savienība (ES) nāk talkā šādās situācijās visā pasaulē, piešķirot ārkārtas palīdzību katastrofās un konfliktos cietušajiem atkarībā no viņu vajadzībām. Ar to nodarbojas Eiropas Komisijas Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (ECHO). Tā uzdevums ir atvieglot cilvēku ciešanas, palīdzēt nelaimes skartajiem saglabāt cilvēka cieņu un glābt dzīvības. Humānā palīdzība ir viena no reālākajām ES pamatvērtības — solidaritātes — izpausmēm.

Pēdējos gados krīzes situāciju ir arvien vairāk. 2014. gadā vien bija veselas četras trešā līmeņa ārkārtas situācijas (tā ir augstākā pakāpe pēc ANO skalas). ES klātbūtne bija jūtama visās četrās krīzes teritorijās: Sīrijā, Dienvidsudānā, Centrālāfrikas Republikā un Irākā. Taču ES palīdz arī grūtībās nonākušajiem Afganistānā, Sāhelas reģionā un visā Āfrikā, Centrālamerikā un Dienvidamerikā, kā arī Dienvidaustrumāzijā. ES vada arī palīdzības darbus vietās, kur krīzes situācija ir ieilgusi un starptautiskā palīdzība apsīkusi.

Palīdzēt pasaules visneaizsargātākajiem cilvēkiem ir starptautiskās sabiedrības morāls pienākums, un Eiropas Komisija jau sen apņēmusies sniegt atbalstu. ECHO cenšas uz vietas atvieglot cietušo cilvēku situāciju, un palīdzību viņi saņem neatkarīgi no pilsonības vai reliģiskās piederības, dzimuma un tautības.

Eiropas Komisijas darbs ir plašāks nekā katastrofas jūtamāko seku novēršana un cietušo cilvēku pamatvajadzību apmierināšana. Ieguldījumi riska novēršanā un sagatavotībā potenciālām katastrofām, pirms tās notikušas, atmaksājas ar uzviju, ja tos salīdzina ar vēlāko glābšanas darbu, atjaunošanas un rekonstrukcijas izmaksām. Tādā veidā ES nodrošina, ka tās darbs ietver visu katastrofas ciklu: novēršanu, sagatavotību, glābšanas darbus pēc incidenta un atjaunošanas pasākumus.

Tas nozīmē, ka pēc katastrofas notiekošos glābšanas darbus papildina daudzi citi pasākumi, lai

- samazinātu katastrofas draudus, piemēram, izstrādājot stratēģiju, kā mazināt klimata pārmaiņu sekas;
- uzlabotu sagatavotību potenciālām katastrofām, izstrādājot tādus instrumentus kā agrīnas brīdināšanas sistēmas;
- pēc ārkārtas palīdzības operāciju beigām nodrošinātu netraucētu pāreju uz attīstības palīdzību, īstenojot piemērotas stratēģijas;
- nostiprinātu iedzīvotāju vispārējo izturētspēju, piemēram, ieguldot līdzekļus pasākumos, kas spēj sagatavot sabiedrību turpmākiem triecieniem.

Plāni ir nepārtraukti jāpielāgo, ņemot vērā jaunās problēmas, ko rada nesen izveidojies globāls apdraudējums. Lai reaģēšanas pasākumi humānajā krīzē būtu efektīvāki, ES 2010. gadā apvienoja humāno palīdzību un civilo aizsardzību vienā struktūrā.

ES civilās aizsardzības mehānisms palīdz dalībvalstīm novērst katastrofas, sagatavoties ārkārtas situācijām un apvienot resursus, kurus tad var ātri un koordinēti nosūtīt uz katastrofas skartajām valstīm. ES humāno palīdzību piešķir ārpussavienības valstīm, bet šo mehānismu var aktivizēt ārkārtas situācijās, kas izcēlušās gan ES robežās, gan ārpus tām. ES civilās aizsardzības mehānisms ir instruments, kas

ES finansē humāno palīdzību Indijā kopš 1996. gada.

mērķtiecīgāk ievirza Eiropas sadarbību šajā jomā. Tas atbalsta dalībvalstu risinājumus valstu, reģionu un vietējā līmenī, piedāvājot iedarbīgus instrumentus, kā novērst dabas un cilvēku darbības radītas katastrofas, sagatavoties tām un reaģēt to gadījumā. Pateicoties šim racionālajam papildu risinājumam, reakcijas pasākumus un koordināciju var ievirzīt mērķtiecīgāk, labāk izmantojot resursus.

Kopā izdosies

Eiropas Savienība (kopā ar tās dalībvalstīm) ir pasaulē lielākā humānās palīdzības sniedzēja. Ik gadu no ES budžeta humāno palīdzību saņem vairāk nekā 120 miljoni cilvēku vairāk nekā 90 ārpusvalsts valstīs.

Lai gan no ES izdevumiem tikai niecīga daļa (mazāk nekā 1 % no gada budžeta) tiek atvēlēta krīzes situācijā cietušajiem, gadā tas tomēr ir vairāk nekā miljards eiro, ko izmanto šo cilvēku vajadzību segšanai. Palīdzība Filipīnām, stabilizējot valsti pēc taifūna "Haijans" 2013. gadā, atbalsts civiliedzīvotājiem pēc 2014. gada plūdiem, kas izpostīja vairākus Bosnijas un Hercegovinas un Serbijas novadus, palīdzības aviopasaules koordinēšana Eholas vīrusa skartajā Gvinejā, Sjerraleonē un Libērijā, kad 2014. gadā tur izcēlās visu laiku lielākais šā vīrusa uzliesmojums, palīdzība miljoniem Sāhelas iedzīvotāju, kas cieš badu, pašlaik sniegtais atbalsts miljoniem Sīrijas bēgļu, kam nācās pamest dzimteni konflikta dēļ, — ES humānā palīdzība ir pavisam reāli palīdzējusi mazināt nelaimē nokļuvušo cilvēku postu.

Vienoti solidaritātē

2012. gadā veiktā aptaujā atklājās, ka deviņi no desmit ES pilsoņiem atbalsta ES līdzekļu izlietošanu humānās palīdzības vajadzībām. Šī tendence bija vērojama jau kādu laiku, lai gan Eiropā valdīja ekonomikas krīze. Tas apstiprina, ka Eiropas pasākumiem šajā jomā ir spēcīgs atbalsts. Lielum lielais vairākums arī piekrita, ka pēc katastrofas koordinēta ES rīcība civilās aizsardzības jomā ir efektīvāka nekā atsevišķu valstu pūliņi.

Atbildību par humānās palīdzības sniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstis uzņemas kopīgi. Mūsu palīdzība tiek sniegta, sadarbojoties ar starptautiskajām un vietējām humānās palīdzības organizācijām. Civilās aizsardzības jomā ES atbalsta, koordinē un papildina savu dalībvalstu darbības. Koordinējošās funkcijas ir devušas ES iespēju nospraust augstākus mērķus un apvienot Eiropas resursus un zināšanas.

Lai spētu risināt katastrofu ilgtermiņa ietekmi, gādātu par sagatavotību un sekmīgāk novērstu katastrofas veidošanos, ir nepieciešams, lai humāno palīdzību un reakciju krīzes situācijā papildinātu pasākumi citās jomās, kuras ietver attīstības sadarbību un vides aizsardzību. Tādēļ būtiska nozīme ir koordinācijai ES līmenī.

Šī Burundi ģimene, kas bija zaudējusi pajumti, varēja atgriezties mājās, pateicoties ES atgriešanās atbalstam.

Kāpēc mums jānostiprina visneaizsargātāko pasaules iedzīvotāju izturētspēja?

Ik gadu miljoniem cilvēku cieš sausuma, plūdu, zemes nogrūvumu, ciklonu, zemestrīču, cunami, meža ugunsgrēku un citu dabas katastrofu rezultātā. Saskaņā ar aplēsēm 97 % cilvēku, kas gājuši bojā katastrofās, ir no jaunattīstības valstīm. Tieši šajās valstīs arī ir visgrūtāk sarūpēt jaunus iztikas līdzekļus. Tāpēc ir ļoti svarīgi nostiprināt jaunattīstības valstu neaizsargātāko iedzīvotāju izturētspēju, lai viņi varētu stāties pretī šādām katastrofām un tikt galā ar grūtībām.

Kā palīdz ES?

Izturētspējas nostiprināšana ir elements, kas kopīgs gan humānajai, gan attīstības palīdzībai. Tāpēc Eiropas Komisija 2012. gadā ierosināja Eiropas Parlamentam un Padomei jaunu politiku, kā ieviezt ES attīstības palīdzību un humāno palīdzību, lai vairotu katastrofu skarto valstu izturētspēju un mazinātu iedzīvotāju neaizsargātību, ieviešot piemērotus katastrofas pārvarēšanas plānus un agrīnās brīdināšanas sistēmas.

Daudzsološi rezultāti ir iegūti Komisijas īstenotajās izturētspējas vairošanas iniciatīvās Sāhelas un Āfrikas raga reģionā. Tās lika lietā, lai palīdzētu sausuma izraisītajās reģiona krīzēs. Šīs iniciatīvas (attiecīgi "AGIR-Sahel" un SHARE) mēģina pārtraukt sausuma, bada un nabadzības apburto loku, uzlabojot koordināciju starp humāno palīdzību un attīstības palīdzību. SHARE iniciatīvā, ko īsteno Āfrikas ragā, kopš 2012. gada jau sarūpēti 350 miljoni eiro, un to turpinās 11. Eiropas Attīstības fonda projekti. AGIR iniciatīvas mērķis ir savākt 1,5 miljardus eiro, lai no 2014. līdz 2020. gadam vairotu Sāhelas reģiona izturētspēju.

Eiropas Komisijas pieeja, kurā galvenais uzsvars likts uz izturētspēju, izglābs vairāk dzīvību, ļaus ietaupīt līdzekļus un palīdzēs izskaust nabadzību, šādi vairojot atbalsta pozitīvo ietekmi un sekmējot ilgtspējīgu attīstību.

Vanuatu bērni veido Garata kalna vulkāna modeli — šis vulkāns visvairāk apdraud viņu dzīvību.

Kopīga reakcija, palielinoties apdraudējumam

Humāno krīžu skaits un mērogs visā pasaulē ik gadu turpina palielināties. Tas izskaidrojams ar klimata pārmaiņām, iedzīvotāju skaita pieaugumu un urbanizāciju, rūpnieciskās darbības izvēršanu un vides degradāciju.

Kopš pirmās iesaistīšanās pilsoņu kara plosītajā bijušajā Dienvidslāvijā 1992. gadā līdz pašreizējai plaša mēroga humānajai krīzei Sīrijā, 2014. gadā operatīvi koordinētajām civilās aizsardzības operācijām Filipīnās pēc taifūna "Haijans" un plūdiem Bosnijā un Hercegovinā, kā arī Serbijā Eiropas Savienība ir allaž apliecinājusi savu spēju stāties pretī jauniem un arvien lielākiem izaicinājumiem humānās palīdzības jomā.

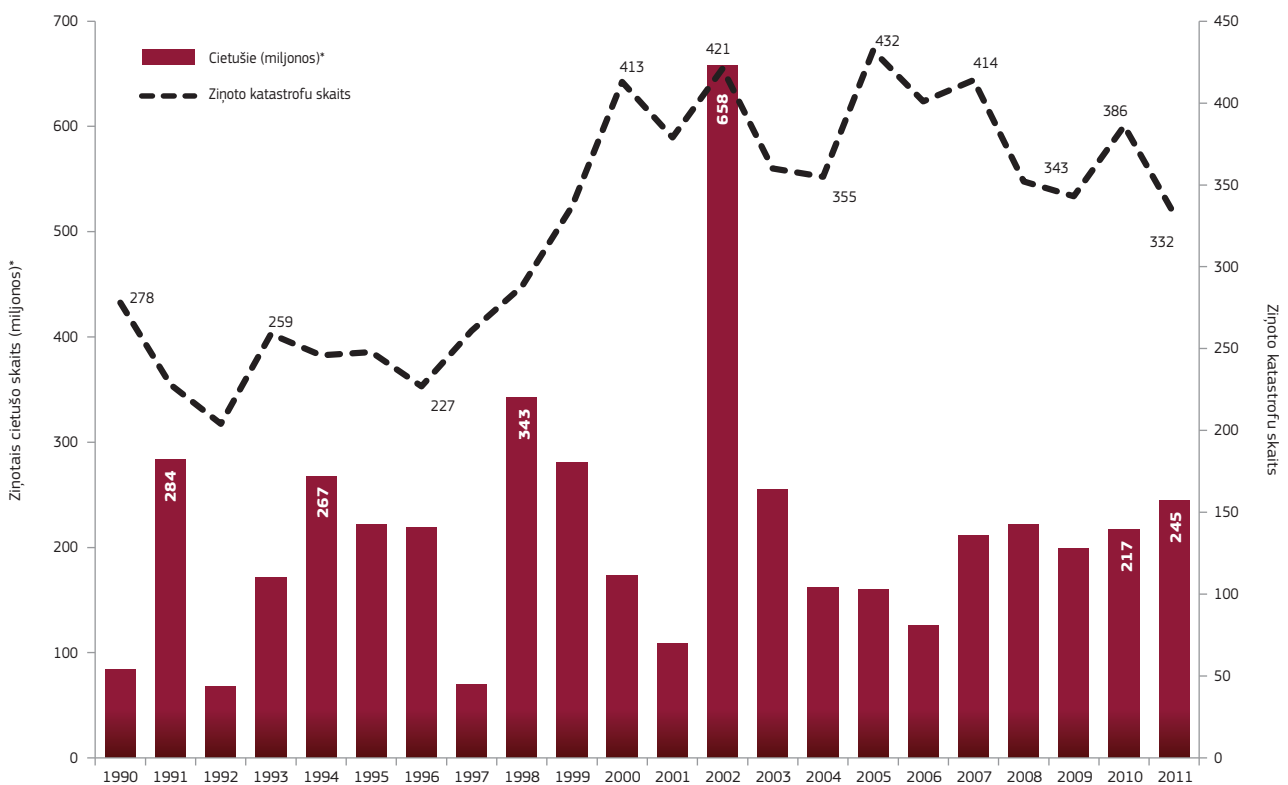
Klimata pārmaiņu postošo seku mazināšana: Vanuatu

Klusā okeāna reģions ir viens no katastrofu skartākajiem pasaulē, turklāt tās atkārtojas, ir sevišķi smagas un rada plašu apdraudējumu. Tur bieži vērojami cikloni, zemestrīces, cunami, plūdi, zemes nogrūvumi, mežu ugunsgrēki un vulkānu izvirdumi, kā arī epidēmijas.

Klusā okeāna Vanuatu arhipelāgā, kas ir viena no pasaules visatpalikušākajām valstīm, klimata pārmaiņas ir saasinājušas dabas katastrofu draudus.

ES palīdz vietējai sabiedrībai tikt galā ar katastrofu sekām un uzlabot izturētspēju, gatavojoties šādiem gadījumiem, piemēram, novērtējot apdraudējumu, plānojot rīcību ārkārtas situācijās un ceļot patvertnes, kur glābties no cikloniem. No 2007. līdz 2012. gadam ES piešķīra pavisam 4,3 miljonus eiro, lai palīdzētu sagatavoties iespējamām katastrofām, un 2,3 miljonus eiro, lai atbalstītu Klusā okeāna rietumdaļas iedzīvotājus, kuru dzīvi izpostījusi dabas stihija. Pašlaik Klusā okeāna reģionā tiek īstenota 3 miljonus eiro vērtā programma, kas palīdz sagatavoties potenciālajām katastrofām.

KATASTROFU BIEŽUMA UN TAJĀS CIETUŠO SKAITA TENDENCES

* Par cietušajiem uzskata katastrofā bojāgājušo un cietušo cilvēku kopskaitu.

Avots: Katastrofu epidemioloģijas pētniecības centrs (CRED).

Kā ES ar to tiek galā?

Atkarībā no vajadzībām

Pēc katastrofas ES sniedz palīdzību atkarībā no cietušo cilvēku vajadzībām, nodrošinot atbalstu tiem, kuriem tas visvairāk vajadzīgs, neatkarīgi no pilsonības, reliģijas, dzimuma, tautības vai politiskās pārliecības.

ES atbalsts ir rūpīgi pielāgots katrai konkrētajai krīzes situācijai, ņemot vērā tādus faktorus kā cietušo vecums un dzimums. Pirms lēmuma par finansējumu ES rūpīgi izvērtē vajadzības.

ES īpaši pievēršas tām krīzes situācijām, kas vairs nav starptautisko mediju un palīdzības sniedzēju uzmanības centrā, kaut arī posts tur vēl nav rimies. Šādu "aizmirstu" krīžu gadījumā ES veic īpašus novērtējumus, lai apzinātu vajadzības uz vietas un nodrošinātu palīdzību.

Palīdzība grūtā brīdī tiem, kuriem tā visvairāk vajadzīga

Humānās palīdzības un civilās aizsardzības operācijas bieži veic ārkārtas apstākļos: palīdzībai steigšus jātiek līdz saņēmējiem, tai jāatbilst viņu konkrētajām vajadzībām, taču transporta un drošības problēmas bieži vien apgrūrina piekļuvi katastrofas skartajai zonai.

ECHO galvenajā mītnē strādā 347 darbinieki, turklāt 39 pasaules valstīs ir 44 specializēti ES humānās palīdzības biroji, kas strādā uz vietas. Šā tīkla darbību papildina 148 humānās palīdzības eksperti un 320 vietējie darbinieki. Krīzes situācijās šie biroji nodrošina tehnisko atbalstu ES finansētajām operācijām, pārrauga palīdzības pasākumus un nāk talkā uz vietas, koordinējot palīdzības sniedzēju aktivitātes. Tie arī palīdz īstenot palīdzības stratēģijas un politiku.

ES sarūpē finansējumu apmēram 200 partner-organizācijām, kuru vidū ir specializētas ANO aģentūras, nevalstiskās organizācijas (NVO), ES valstu aģentūras un tādas organizācijas kā Starptautiskā Sarkanā Krusta komiteja un Starptautiskā Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness biedrību federācija. Partneriem piešķir finansējumu, ņemot vērā to priekšlikumus, kā gādāt par katastrofas skarto iedzīvotāju vajadzībām. ES nodrošina, ka tās sniegtos līdzekļus saskaņo ar palīdzību, ko tiešā veidā sniedz ES dalībvalstis un citi humānās palīdzības devēji.

ES ir sākusī īstenot iniciatīvu "ES palīdzības brīvprātīgie". Tas ir brīvprātīgo korpuss, kurā var piedalīties tie eiropieši, kas vēlas atbalstīt humānās palīdzības projektus un iesaistīties to īstenošanā valstīs, kur tas visvairāk nepieciešams (sīkāk par šo iniciatīvu skatīt nodaļā "Kurp mēs dodamies?").

Kopīgas pamatvērtības

ES humānās palīdzības partneriem jāievēro humānisma pamatprincipi:

- *humānisms* — jānovērš ciešanas, kur vien tās sastopamas;
- *neitralitāte* — sniedzot palīdzību, nevienai grupai nedrīkst dod priekšroku;
- *taisnīgums* — palīdzība jāsniedz tikai atbilstoši vajadzībām, nevienu nediskriminējot;
- *neatkarīgums* — humānās palīdzības vienīgais nolūks ir novērst cilvēku ciešanas, tai nedrīkst būt citu mērķu.

Darbs uz vietas

ES humānajai palīdzībai, cenšoties gādāt par konkrētajā katastrofā cietušo pamatvajadzībām un rūpējoties par viņu iztiku, var būt dažādas izpausmes atkarībā no krīzes situācijas konkrētajiem apstākļiem.

Pārtikas un uztura palīdzība var ietvert ārkārtas pārtikas devas krīzes rezultātā pārvietotajiem cilvēkiem, ieskaitot produktus ar īpašu uzturvērtību bērniem, kas cieš no akūta pārtikas trūkuma sausuma skartajās teritorijās, un sēklas un mēslojumu lauksaimniekiem. Palīdzība skaidras naudas un vaučeru veidā, kā arī pārtikas palīdzība nodrošina iztiku un risina pārtikas trūkumu.

Medicīniskajā palīdzībā ietilpst ievainojumu ārstēšana, primārās veselības aprūpes punktu izveide un vakcinācijas kampaņas, lai novērstu epidēmijas. Citi palīdzības pasākumi var izpausties kā zāļu, slimnīcu aprīkojuma sarūpēšana, personāla apmācība un veselības pamataprūpes nodrošināšana, vislielāko uzmanību veltot neaizsargātākajiem iedzīvotājiem, piemēram, grūtniecēm un bērniem.

Tīra ūdens un sanitāru apstākļu pieejamība ir prioritāte katastrofu skartajās zonās. Tā tiek nodrošināta higiēna un sanitārija un novērsta slimību izplatīšanās. Palīdzība šajā jomā izpaužas kā aku, dziļurbumu, ūdensvada un tualetu izbūve, notekūdeņu attīrīšana un izpratnes veicināšana par higiēnu.

Cilvēkiem, kuru mājas pēc nelaimes ir sagrautas, ir ļoti svarīgi sagādāt pajumti, lai viņiem dotu iespēju izdzīvot un sagādātu kaut elementāru patvērumu. Cietušie saņem teltis, plastmasas nojumes vai citas patvēruma iespējas. Ārkārtas pasākumu klāstā ietilpst arī infrastruktūras atjaunošana, atmnēšana, psihosociālais atbalsts un izglītība.

Daudzi pasākumi sagatavo vietējos iedzīvotājus katastrofu seku novēršanai un mazina turpmāko iespējamo katastrofu ietekmi uz to kopienām.

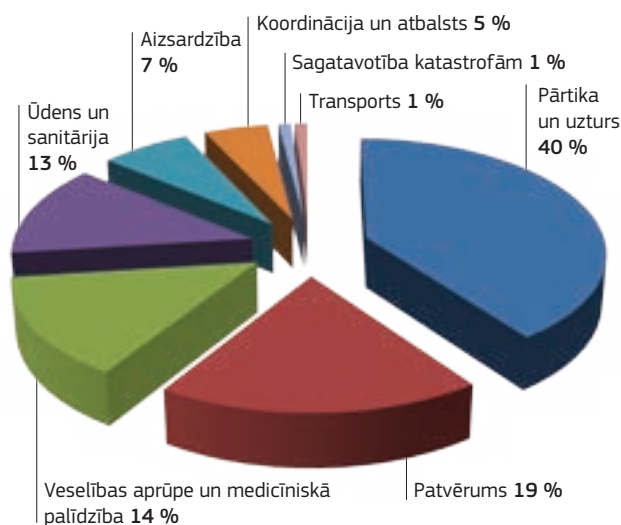
Visā pasaulē jāuzlabo sagatavotība katastrofu gadījumiem — programma “Dipecho”

Kad nav iespējams paredzēt briesmas un novērst katastrofu, iedzīvotāju sagatavotība un piemēroti reaģēšanas mehānismi tomēr nereti spēj mazināt radīto postu. Tieši to cenšas panākt “Dipecho” — ES sagatavotības programma katastrofu gadījumiem.

“Dipecho” projektos galvenā uzmanība ir pievērsta mācībām, kapacitātes veidošanai, informētības uzlabošanai, vietējo agrīnās brīdināšanas sistēmu izveidei vai uzlabošanai un situatīvajai plānošanai. Tie ietver vienkāršus sagatavošanas pasākumus, kurus bieži vien vietējie iedzīvotāji var veikt paši saviem spēkiem. Vairumā gadījumu viņi aktīvi piedalās “Dipecho” darbībā.

Projektus īsteno Eiropā esošas palīdzības aģentūras un ANO aģentūras sadarbībā ar vietējām NVO un iestādēm. “Dipecho” darbība aptver astoņus reģionus, kuros pastāv augsta katastrofu varbūtība: Karību jūras reģionu, Centrālameriku, Dienvidameriku, Vidusāziju, Dienvidāziju, Dienvidaustrumāziju, Dienvidaustrumāfriku, Indijas okeāna dienvidrietumu daļu, kā arī Klusā okeāna reģionu.

BUDŽETA SADALĪJUMS ATBILSTOŠI POLITIKAS JOMĀM (2013. GADA DATI)

Avots: Eiropas Komisija.

Spēku apvienošana, globāli risinot krīzes situācijas

ES civilās aizsardzības mehānisms ietver visu katastrofas ciklu no katastrofas novēršanas un sagatavošanās potenciālai nelaimei līdz glābšanas pasākumiem pēc notikušā. Pašlaik mehānisma darbībā piedalās 32 valstis: 28 ES dalībvalstis, Islande, Norvēģija, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika un Melnkalne. Šis mehānisms, apvienojot dalībvalstu civilās aizsardzības resursus, spēj labāk pasargāt cilvēkus, vidi un īpašumu.

Kad notikusi katastrofa, atbildība par tās seku tūlītējo novēršanu pirmām kārtām jāuzņemas valstij, kur tā gadījusies. Tomēr ir gadījumi, kad nelaime ir tik liela, ka tā izsmel valsts iespējas pienācīgi reaģēt. Tad valsts neatkarīgi no tā, vai tā ir Eiropas Savienībā, var lūgt palīdzību, izmantojot civilās aizsardzības mehānismu. Katastrofa var izpausties kā plūdi, meža ugunsgrēki, zemestrīce, vētra vai cunami, kā arī terora akti, rūpnieciski vai ar radioaktivitātes noplūdi saistīti nelaimes gadījumi un kaitējums videi, piemēram, jūras piesārņojums.

Kad katastrofas skartā valsts pieprasa palīdzību, ES Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centrs (ERCC), kas veic ES civilās aizsardzības mehānisma operatīvās centrālās funkcijas, paziņo mehānisma dalībvalstīm, kādas ir katastrofas skartās valsts īpašās vajadzības. Dalībvalstis tad piedāvā palīdzību, norīkojot ekspertus un palīdzot uz vietas īstenot glābšanas darbus. Tie var ietvert meklēšanas un glābšanas komandu darbu, medpunktus, dažādu materiālu piegādi, jaudīgus sūkņus, ūdens attīrīšanas iekārtas, kā arī īpašas dekontaminācijas iekārtas ķīmisko vai bioloģisko

katastrofu seku mazināšanai. ERCC koordinē Eiropas reaģēšanas pasākumus, palīdzības pieprasījumiem piemeklējot piedāvājumus, atvieglojot un bieži arī līdzfinansējot palīdzības sūtījumu transportu, kā arī vajadzības gadījumā norīkojot komandas situācijas novērošanai. ERCC darbojas 24 stundas diennaktī.

ES civilās palīdzības mehānisms arī nostiprina mehānisma dalībvalstu sagatavotību iespējamām katastrofām, izmantojot apmācību programmas, situāciju simulējošas mācības un dažādu valstu ekspertu apmaiņas programmas. Šīs iniciatīvas piedāvā mehānisma dalībvalstu civilās aizsardzības darbiniekiem apgūt ko jaunu. Tas palīdz ātrāk un labāk koordinēt civilās aizsardzības palīdzību, kā arī sekmē zināšanu apmaiņu un kontaktu veidošanu.

Finansējums tiek nodrošināts arī projektiem, kas veltīti katastrofu novēršanai un sagatavotībai. Tas, piemēram, nozīmē pētījumu veicināšanu par tematiem, kas saistīti ar katastrofām, agrīnās brīdināšanas instrumentu nostiprināšanu vai sabiedrības informēšanas kampaņas. ES civilās aizsardzības mehānisms pievēršas jomām, kurās kopēja Eiropas pieeja var radīt vislielāko virsvērtību, un piesaista civilās aizsardzības faktoru citām Eiropas politikas jomām, lai maksimāli palielinātu tā ietekmi.

Situāciju simulējošas mācības

2014. gadā Grieķijā notika vērienīgas mācības "EU Prometheus", kurās tika simulēta meža ugunsgrēku situācija. Tajās pārbaudīja, kā dalībvalstis spēj sadarboties un reaģēt uz šādu nelaimi, izmantojot ES civilās aizsardzības mehānismu. Mācībās piedalījās Grieķijas, Horvātijas, Itālijas un Kipras vienības, kā arī ERCC. Tika izmēģināta arī lēmumu pieņemšanas procedūra un ERCC loma, koordinējot notiekošo.

Mācībās tika izspēlēts divējāds scenārijs: pie apdzīvotām vietām izcēlies savvaļas ugunsgrēks bija pārņēmis rūpniecības zonu, kur notika sprādziens. Vienlaikus tika veikti ugunsdzēsšanas un glābšanas darbi, evakuējot iedzīvotājus.

Agrākajās mācībās tika simulētas tādas situācijas kā meža ugunsgrēks, ko bija izraisījušas vilciena bremžu mestās dzirksteles, un pārrauta aizsprosta dēļ applūdis ciems. Šādas mācības organizē ik gadu, un Eiropas Savienība tās atbalsta finansiāli.

Ko ES dara?

Pilda saistības

Kopš 1992. gada ES ir palīdzējusi miljoniem katastrofās cietušu cilvēku visā pasaulē. Tagad ES iestādes gadā vidēji nodrošina vairāk nekā vienu miljardu eiro vērtu humānās palīdzības finansējumu, lai nāktu talkā pasaules visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem. Ja pieskaita ES dalībvalstu atsevišķi piešķirtos līdzekļus, ES var uzskatīt par vadošo humānās palīdzības sniedzēju pasaulē. ES ik gadu sniedz humāno palīdzību vairāk nekā 120 miljoniem cilvēku 92 ārpus Savienības valstīs.

Kopš 2001. gadā tika izveidots ES civilās palīdzības mehānisms, tas ir ticis iedarbināts vairāk nekā 300 katastrofu gadījumos, un ir saņemts vairāk nekā 180 palīdzības pieprasījumu. 2010.–2014. gadā mehānisms tika aktivizēts vairāk nekā 80 reizi gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās notikušās katastrofās.

Panākumus nevar mērīt tikai statistikas izteiksmē: sasniegumi, kas attiecas uz sagatavotību katastrofām un to novēršanu, pamanāmi vismazāk, bet tiem ir tikpat liela nozīme ES pieejā humānajai palīdzībai un civilajai aizsardzībai. Pašreizējais satvars ļauj ES valstīm efektīvi sadarboties un veicināt starptautisko humāno tiesību ievērošanu.

Solidaritāte vairāk nekā 20 gadu garumā

2012. gadā apritēja 20 gadi kopš *ECHO* izveides. Pa šo laiku ir noiets garš ceļš. Lēmumu par *ECHO* izveidošanu pieņēma ES dalībvalstis (toreiz 12), jo 1991. gadā notikušo humāno krīžu mērogs un dažādība uzskatāmi parādīja, ka Eiropas reaģēšanas spēja ir ierobežota. Tolaik pasaule piedzīvoja liela mēroga katastrofas — konfliktu bijušajā Dienvidslāvijā, ciklonu Bangladešā un badu Somālijā —, kas prasīja uzlabot koordināciju ES līmenī, lai palīdzības pasākumi ritētu straujāk un būtu efektīvāki.

ECHO birojā darbības sākumā bija ap 40 darbinieku, bet nu tas ir paplašinājies, kļūdamas par lielu, bet raiti strādājošu organizāciju ar 300 darbiniekiem galvenajā birojā Briselē un vairāk nekā 400 humānās palīdzības ekspertiem 44 vietējos birojos, kas atrodas Āfrikas, Āzijas un Latīņamerikas valstīs, kuras vissmagāk skārušas krīzes. *ECHO* cilvēkresursu un finanšu līdzekļu apjoms, kā arī darbības satvars allaž ir pielāgoti, lai ES varētu stāties pretī arvien lielākiem izaicinājumiem.

2007. gadā ES iestādes un 27 dalībvalstis vienotās par politikas pamatdokumentu "Eiropas konsenss par humāno palīdzību". Tajā tika uzsvērts, ka ES humānā palīdzība nav politisks instruments, un vēlreiz tika apstiprināti humānās palīdzības galvenie

Pēc sausuma, kas skāra Afganistānu, izraisot badu piespiežot daudzus iedzīvotājus pamest mājas, afgāņi ir saņēmuši darbarīkus *ECHO* finansētā programmā.

principi: humānisms, neitralitāte, taisnīgums un neatkarīgums. Skaidri noteikti ir arī dažādo humānās palīdzības aprītē iesaistīto instanču pienākumi krīzes teritorijā, lai nostiprinātu ES spēju palīdzēt.

Lisabonas līgumā, kas stājās spēkā 2009. gada 1. decembrī, ir ieviests ES humānās palīdzības un civilās aizsardzības politikas juridiskais pamats. Tajā definēts ES uzdevums uzlabot aizsargātību pret katastrofām un to novēršanas aspektus, kā arī noteikts, ka ES jāpiemēro starptautiskās humānās tiesības, ievērojot objektivitātes un nediskriminēšanas principus.

Pašlaik tiek izskatīti plāni, kā ES varētu nostiprināt un labāk pārvaldīt reaģēšanas pasākumus katastrofu gadījumā.

Ātra un iedarbīga reakcija

ES ir gādājusi par palīdzību daudzās katastrofās cietušajiem visā pasaulē. Lūk, dažu galveno palīdzības pasākumu piemēri.

- Pēc kara 1992. gadā bijušās Dienvidslāvijas teritorijā simtiem tūkstoši cilvēku bija zaudējuši mājas, cieta badu un dzīvoja ar kara radītām traumām. ES viņiem nosūtīja palīdzību, tostarp 300 000 tonnu pārtikas, segas, matračus un tualetes piederumus.
- Pēc 1994. gada Ruandas genocīda tajā cietušie iedzīvotāji, zaudējuši mājas, saņēma ES palīdzību, kas ietvēra arī medicīnisko aprūpi, piemēram, rehidratācijas komplektus un bērnu vakcinēšanu. Tie, kas atgriezās uz dzīvi sagrautajos ciematos, atbalstam saņēma pārceļšanās komplektus.
- Kopš talibu režīma krišanas 2001. gadā ES piešķīrusi vairāk nekā 584 miljonus eiro palīdzības, lai parūpētos par Afganistānas iedzīvotāju steidzamākajām vajadzībām.
- 2004. gadā Indijas okeāna cunami bojā gāja vairāk nekā 230 000 cilvēku. ES sākotnējā palīdzība bija domāta tam, lai gādātu par cietušo izdzīvošanu. Tad pienāca kārta ilgtermiņa projektiem: nometņu celtniecība tiem, kas zaudējuši pajumti, finansējums medicīnas darbiniekiem, zvejas laivu iegāde u. c.
- 2010. gadā notika vērienīgas palīdzības operācijas Sudānā un Pakistānā. Sudānā ES gādāja par atbalstu, lai nodrošinātu humānās palīdzības piegādi sešiem miljoniem cilvēku, kas bija cietuši konfliktā un plūdos. Pakistānā, kad valsti bija izpostījuši plūdi, 12,5 miljoni cilvēku ieguva jumtu virs galvas; viņiem nodrošināja pārtiku, dzeramo ūdeni, veselības aprūpi un kanalizācijas sistēmas.
- Kad 2011. gadā Japānu skāra postošā zemestrīce un cunami, ES piešķīra gandrīz 400 tonnu palīdzības kravu un norīkoja uz turieni strādāt Eiropas civilās aizsardzības komandu, kurā ietilpa arī eksperti loģistikas un radioaktivitātes jomā. Eiropas finanšu atbalsts bija paredzēts ģimenēm vissmagāk skartajos reģionos.
- 2012. gadā ES palīdzēja miljoniem cilvēku, kas cieta badu Sāhelas reģionā. Humāno palīdzību saņēma simtiem tūkstoši Sīrijas bēgļu, kas bija pametuši dzimteni karadarbības dēļ.
- Kopš pilsoņu kara sākuma 2013. gadā Dienvidsudānā no mājām ir nācies bēgt vairāk nekā 1,7 miljoniem cilvēku. No tiem 450 tūkstoši ir devušies meklēt patvērumu kaimiņvalstīs. ES vairāk nekā 2,4 miljoniem cilvēku ir piešķīrusi pārtikas palīdzību, palīdzējusi nodrošināt uzturu, veselību, sanitārus apstākļus, pajumti un patvērumu.
- Pēc plūdu kataklizmas Balkānos 2014. gadā tika iedarbināts ES civilās aizsardzības mehānisms: 23 dalībvalstis turp nosūtīja glābējus, glābšanas un evakuācijas helikopterus, motorlaivas, ģeneratorus, smilšu maisus, teltis, segas un humānās palīdzības pakas.

Kārtīga sagatavošanās palīdz glābt dzīvības

ES ir īstenojusi vairākus pasākumus gan tās dalībvalstīs, gan ārpus tām, un panākumu ir ne mazums: no efektīvas koordinācijas Eiropas līmenī līdz vietējo ekspertu apmācībai citās pasaules valstīs.

- ES ir izstrādājusi vairākas agrīnās brīdināšanas iniciatīvas, tostarp brīdinājumu platformu internetā "Meteoalarm" un Globālo katastrofu brīdinājumu signālu un koordinācijas sistēmu, kura darbojas cauru diennakti un kurā tiek apkopoti dati un nodoti brīdinājumi. Par ES līdzekļiem izveidotas arī brīdināšanas sistēmas, kas palīdz atklāt īpašus apdraudējumus, piemēram, zemestrīces, plūdus, mežu ugunsgrēkus un cunami.
- ES ir veikusi ieguldījumus katastrofu novēršanas un seku mazināšanas tehnoloģijās. Tā arī cieši sadarbojas ar citiem partneriem, un rezultātā ir izstrādāta Eiropas Meža ugunsgrēku informācijas sistēma un Eiropas brīdinājuma sistēma plūdu gadījumā.

REĀLS PIEMĒRS

Sīrija — daudzpusīga humānā un drošības krīze

Kopš protestu vardarbīgas apspiešanas 2011. gada martā konflikts ir izvērties par īstu pilsoņkaru un smagu humāno krīzi gan Sīrijā, gan tās kaimiņvalstīs.

Desmitiem tūkstošu cilvēku cīņās ir zaudējuši dzīvību, un puse iedzīvotāju bija spiesti bēgt, lai meklētu aizsardzību cituviet. Vairāk nekā trīs miljoni ir raduši patvērumu kaimiņvalstīs, kamēr citi palikuši aplenkumā intensīvas karadarbības vietās.

Humānā situācija kļūst arvien ļaunāka, pārtapdama par lielāko humāno un drošības krīzi pasaulē. Vesela bērnu paaudze ik dienas dzīvo saskarē ar karu, vardarbību un nāvi, un tai tiek liegtas pamatbrīvības, aizsardzība un izglītība.

Drošības apsvērumu dēļ piekļuve aplenktajām teritorijām ir ierobežota. ES kopš krīzes sākuma piešķirusi gandrīz 3 miljardus eiro — tā ir pasaulē lielākā līdzekļu devēja Sīrijas konfliktā. Šī palīdzība domāta visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem Sīrijā un tās kaimiņvalstīs un viņu steidzamākajām vajadzībām, īpaši veselības aprūpes uzlabošanai un ūdensapgādes pakalpojumiem.

Atbalstu ir saņēmuši aptuveni 10,8 miljoni krīzē cietušo cilvēku, kam bija nepieciešama humānā palīdzība — neatliekamā medicīniskā palīdzība un pārtikas preces, aizsardzība, ūdens, sanitārija un higiēna, pajumte un transporta pakalpojumi. ES turpina vadīt starptautisko palīdzību Sīrijas krīzē, nepārtraukti nodrošinot humānās palīdzības darbu uz vietas, plašāku starptautisko koordināciju un uzsverot šo jautājumu starptautiskā mērogā.

REĀLS PIEMĒRS

Sāhela — pasaulei jāatgādina par piemirstu krīzi

Katrs astotais cilvēks pasaulē 2011.–2013. gadā pastāvīgi cieta badu, un šis rādītājs turpina palielināties. Tas ir izskaidrojams ar iedzīvotāju skaita pieaugumu un arvien biežākām un smagākām dabas un cilvēku izraisītām katastrofām, kas visneaizsargātākajām iedzīvotāju grupām neļauj pabarot pašiem sevi.

Sāhelas josla, kas šķērso Āfrikas Lejassahāras daļu austrumu–rietumu virzienā, ir viens no nabadzīgākajiem reģioniem pasaulē. Cita citai sekoja pārtikas un uztura krīzes un sausums, un šajā atpalikušajā reģionā desmitiem miljoniem cilvēku bieži pietrūkst ēdamā. Augot humānās krīzes mērogam, palielinās arī ES atbalsts. Kopš 2012. gada sākuma ES ir palielinājusi šim reģionam sniegtās palīdzības apjomu līdz vairāk nekā 507 miljoniem eiro. ES izmanto pakāpenisku pieeju, kurā izturētspējas vairošanu (iniciatīva AGIR) papildina ārkārtas palīdzības pasākumi sausuma periodā un atjaunošanas darbi vēlāk.

Pateicoties šajā krīzē sniegtajai humānajai palīdzībai, izdevās glābt daudzas dzīvības un mazināt krīzes ietekmi uz ģimenēm. ES, pievēršot pasaules uzmanību krīzei Sāhelā, ir pildījusi nozīmīgu pienākumu. Tā ne tikai sniedz ārkārtas palīdzību, bet arī daudz dara, lai pārtikas trūkums tiktu atzīts par strukturālu problēmu, kurai jāpievēršas cīņā pret nabadzību.

Sāhelas reģionā un Āfrikas ragā ieilgušais sausums ir radījis akūtu pārtikas trūkumu miljoniem cilvēku. Arī citās valstīs, piemēram, Pakistānā un Jemenā, neaizsargātie iedzīvotāji cieš no pārtikas trūkuma un nepietiekama uztura. Vairāk nekā trešo daļu ES humānās palīdzības gada budžeta izmanto, lai sniegtu ārkārtas pārtikas un uztura palīdzību. Līdz ar to ES ir viena no pasaulē lielākajām līdzekļu devējām pārtikas palīdzības jomā. Kopš 2010. gada ECHO ir nodrošinājis atbalstu vairāk nekā 100 miljoniem cilvēku, kas cieta akūtu pārtikas trūkumu.

REĀLS PIEMĒRS

Plūdi Balkānos — no sarežģītas operācijas uz Eiropas sadarbību

2014. gada maijā Serbiju un Bosniju un Hercegovinu izpostīja plūdi, kuriem līdzīgi tur nebija pieredzēti ilgāk nekā gadsimtu. Simtiem tūkstoši cilvēku zaudēja iztiku un tika evakuēti no mājām.

Situācija bija smaga. Pilsētās bija pārtraukta elektroapgāde un nedarbojās ūdensvada sistēma. Pudelēs pildīta ūdens, pārtikas, medikamentu un segu krājumi nebija pietiekami. Galvenie infrastruktūras objekti — tilti un ceļi, kā arī veselības aprūpes un izglītības iestāžu ēkas — visā reģionā bija bojāti. Tiek lēsts, ka plūdos, dubļu straumēs un zemes nogrūvos bija cietuši vairāk nekā trīs miljoni cilvēku gan Bosnijā un Hercegovinā, gan Serbijā.

Tika aktivizēts ES civilās aizsardzības mehānisms, un palīdzību piedāvāja 23 tā dalībvalstis. Palīdzība ietvēra glābšanas un evakuācijas helikopterus,

motorlaivas, ģeneratorus, smilšu maisus, teltis, segas un humānās palīdzības komplektus, turklāt uz abām valstīm tika nosūtīti vairāk nekā 800 palīdzības sniedzēju. Uz Serbiju un Bosniju un Hercegovinu tika arī norīkotas divas ES civilās aizsardzības komandas, lai palīdzētu koordinēt katastrofu seku likvidēšanu un nāktu talkā glābšanas operācijās. Bosnijā un Hercegovinā vien tika izglābti vairāk nekā 1700 cilvēku. Eiropas Komisija arī līdzfinansēja palīdzības materiālu un personāla transportēšanu. Tika izveidotas vairāk nekā 80 satelītkartes, ko varēja izmantot gan attiecīgās valstis, gan palīdzības sniedzēji.

Papildus palīdzībai, ko ES dalībvalstis nodrošināja, iedarbinot ES civilās aizsardzības mehānismu, ES arī piešķīra trīs miljonus eiro humānajai palīdzībai, lai atbalstītu abu valstu visneaizsargātākos iedzīvotājus. Šo humāno palīdzību saņēma pusmiljons cilvēku. Taču abām valstīm priekšā vēl stāvēja plaši atjaunošanas un rekonstrukcijas darbi.

Piedaloties ES Civilās aizsardzības mehānismā, Slovēnijas helikopters sniedz ārkārtas palīdzību plūdos cietušajiem Bosnijā un Hercegovinā.

REĀLS PIEMĒRS

Ebolas vīruss Rietumāfrikā — ES reakcija uz līdz šim vislielāko vīrusa uzliesmojumu

Rietumāfrika pašlaik pieredz visļauņāko Ebolas vīrusa epidēmiju, kāda vien ir piedzīvota. Vīrusu atklāja 1976. gadā, bet nu tas pirmo reizi pārņēmis visu reģionu. Sākumā Ebolas vīrusu konstatēja Gvinejā 2014. gada martā, un drīz vien tas sāka plosīties Libērijā un Sjerraleonē, inficēdams un nonāvēdams tūkstošiem cilvēku. Vakcīnas vai specifiskas ārstēšanas pret šo vīrusu nav. Saslimušo mirstības koeficients ir 60–90 % — tā ir viena no letālākajām slimībām pasaulē.

ES bija viena no pirmajām palīdzības sniedzējām, kas uz vietas centās apturēt epidēmiju un gādāt par kritiskākajām vajadzībām. Eiropas Komisija un ES dalībvalstis ir piešķirušas vairāk nekā vienu miljardu eiro un palīdz nostiprināt skarto valstu veselības aprūpes sistēmas, sniedz ārkārtas humāno palīdzību un attīstības palīdzību nelaiemes skartajiem iedzīvotājiem, veic medicīniskos pētījumus un nodrošina pārvietojamās laboratorijas, kā arī aprīkojumu un personālu.

Vīrusa skartās valstis un humānās palīdzības organizācijas sadarbojas, lai apturētu slimības izplatību. Šis darbs notiek smagos apstākļos: trūkst transporta iespēju, veselības aprūpes darbinieki paši inficējas un mirst, trūkst ārstniecības materiālu, saasinās pārtikas nepietiekamība, bet tīru dzeramo ūdeni un labus sanitāros apstākļus var baudīt tikai retais.

Tāpēc Eiropas Komisija ir nosūtījusi humānās palīdzības ekspertus un iekārtas, nodrošinot arī gaisa transportu preču pārvešanai un personāla evakuācijai ārkārtas gadījumos.

ES šo palīdzību turpina izvērst, lai spētu stāties pretī vīrusa nerimtīgajai izplatībai. Pēc Pasaules Veselības organizācijas pieprasījuma tika aktivizēts ES civilās aizsardzības mehānisms, lai visaptverošā un saskaņotā veidā reaģētu uz visu reģionu pārņēmušo postu, nosūtot palīdzību un neliedzot ekspertu padomu.

Nepieredzēti plašā Ebolas vīrusa epidēmija Rietumāfrikā prasa veltīt vēl vairāk pūļu, lai apturētu tās izplatīšanos un iegrožotu mirstību.

Kurp mēs dodamies?

Vajadzību izpilde

Gādājot par humāno palīdzību visā pasaulē, Eiropas Savienība allaž ir bijusi pirmajās rindās: ne tikai kā dāsna palīdzības sniedzēja, bet arī kā starptautisko humāno tiesību un humānisma principu aizstāve, kas šajā jomā nosaka standartus. Ir būtiski, lai ārkārtas stāvokļu risināšanai izveidotie mehānismi atbilstu problēmu tendencēm pasaulē, kuras līdzsvars kļūst aizvien trauslāks. Tādēļ ES allaž cenšas uzlabot un pielāgot savu darbu, lai palīdzība pēc katastrofas būtu efektīvāka un iedarbīgāka.

ES atzīst, ka pēc katastrofas palīdzību vislabāk organizēt vietējā līmenī, sarūpējot vajadzīgos resursus. Tā uzskata, ka jānostiprina vietējo iedzīvotāju izturētspēja, lai tie varētu stāties pretī šādiem pārbaudījumiem nākotnē.

ES turpinās aktīvi piedalīties Pasaules humānās palīdzības samita diskusijās, lai uzlabotu starptautiskās humānās palīdzības sistēmas efektivitāti.

Ir arī paplašinājušies civilās aizsardzības koordinācijas uzdevumi un darbības lauks, jo ir pieņemts jauns juridiskais pamats un vairāki moderni instrumenti, kas paredz, piemēram, brīvprātīgi apvienot Eiropas rīcībā esošos līdzekļus, izveidot efektīvu operatīvo centru — mūsu Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centru —, kā arī izvērst darbības jomu, proti, sekmējot solidaritātes klauzulu un stratēģisko sadarbību ar starptautiskajiem partneriem un sadarbību starp Komisijas dienestiem.

Talkā nāks ES brīvprātīgie

ES ir izveidojusi Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusu, lai iedzīvotājiem dotu iespēju iesaistīties humānās palīdzības pasākumos. Kā bija paredzēts Lisabonas līgumā, Eiropas Komisija 2012. gada septembrī nāca klajā ar plāniem, kas no 2014. līdz 2020. gadam 18 tūkstošiem cilvēku ļaus brīvprātīgi piedalīties humānās palīdzības operācijās visā pasaulē.

Brīvprātīgo programmas ir pieejamas jauniešiem, kas plāno karjeru ārkārtas palīdzības jomā, vai humānās palīdzības ekspertiem, kuriem jau ir pieredze.

ES nodrošinās, lai brīvprātīgos nosūtītu turp, kur viņu prasme ir vajadzīga visvairāk, un gādās, lai viņi palīdzētu vietējiem brīvprātīgajiem darbiniekiem,

Diāna Tonea no Rumānijas, kura darbojas humānās palīdzības brīvprātīgo korpusā Haiti, stāsta, ka šī pieredze viņai sagādājusi "izaicinājumus un gandarījumu".

nostiprinot vietējo rīcībspēju. Viena no prioritātēm būs brīvprātīgo drošība.

Pirmajos eksperimentālajos projektos vairāk nekā 250 eiropiešu ir norīkoti uz 40 valstīm, kuru vidū ir Haiti, Indonēzija, Mozambika un Tadžikistāna. Lai sagatavotos darbam uz vietas, viņi pirms aizbraukšanas apmeklē dažādas nodarbības un piedalās praktiskajā apmācībā. Pēc programmas izmēģinājuma posma beigām pirmos ES palīdzības brīvprātīgos nosūtīs 2015. gadā.

Pateicoties ES palīdzības brīvprātīgo programmai, Eiropas Savienība spēs labāk sniegt reālajām vajadzībām atbilstošu humāno palīdzību un sagatavot nākotnes vadošos darbiniekus humānās palīdzības jomā, savukārt Eiropas jauniešiem tā būs iespēja apliecināt solidaritāti ar grūtību skartajiem.

Iniciatīva “ES miera bērni” — Nobela miera prēmijas mantojums

2012. gada 10. decembrī Eiropas Savienība saņēma Nobela miera prēmiju. Šī atzinība iedvesmoja izveidot iniciatīvu “ES miera bērni”, kura finansē humānās palīdzības projektus, kas nodrošina izglītību bērniem konfliktu skartajās zonās. Kopš 2012. gada ES ir aizvien palielinājusi šai iniciatīvai atvēlēto finansējumu, lai parūpētos par konfliktos cietušo jaunāko paaudzi.

Bērni ir visneaizsargātākie kara upuri. 90 % no konfliktos cietušajiem bija civiliedzīvotāji. Puse no viņiem — bērni. Septiņi miljoni bērnu ir devušies bēgļu gaitās, un 13 miljoni bērnu karadarbības dēļ bijuši spiesti pārcelties uz citu savas valsts novadu. Vairāk nekā 28 miljoniem ir liegta iespēja iet skolā. Nodrošinot palīdzību un aizsardzību konfliktā iesaistītajiem bērniem, prioritāri ir ieguldījumi, lai parūpētos par skolu pieejamību, drošu mācību vidi, kā arī psiholoģiski sociālo palīdzību, kas palīdz atbrīvoties no karā gūtās traumatiskās pieredzes.

Ar projektiem, ko finansē Eiropas Savienība un īsteno humānās palīdzības partnerorganizācijas, iniciatīva “ES miera bērni” līdz šim ir palīdzējusi vairāk nekā 108 tūkstošiem meiteņu un zēnu 12 pasaules valstīs. Līdz šim iniciatīva ir parūpējusies par bērnu izglītību Pakistānā, Kongo Demokrātiskajā Republikā, Etiopijā, Dienvidsudānā, Čadā, Centrālāfrikas Republikā, Somālijā, Afganistānā, Mjanmā, Kolumbijā un Ekvadorā, kā arī Sīrijas bēgļiem Irākā.

Izglītība palīdz bērniem konfliktu zonās nezaudēt bērību.

“ES miera bērni” (<http://ec.europa.eu/echo/en/what/humanitarian-aid/children-of-peace>)

Uzziniet vairāk!

- ▶ ES humānā palīdzība un civilā aizsardzība (<http://ec.europa.eu/echo/>)
- ▶ ES palīdzības brīvprātīgie (<http://ec.europa.eu/echo/en/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers>)
- ▶ ES miera bērni (<http://ec.europa.eu/echo/en/what/humanitarian-aid/children-of-peace>)
- ▶ Vispārīgus jautājumus par Eiropas Savienību uzdodiet dienestam “Europe Direct”: 00 800 6 7 8 9 10 11
<http://europedirect.europa.eu>

